

ЗАКЉУЧАК

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ У НОВЧАНОМ ИЗНОСУ ОД СТРАНЕ СТЕЧАЈНОГ ДУЖНИКА НА ОСНОВУ ЧЛАНА 91. И 92. КЗ КАО ОБАВЕЗА СТЕЧАЈНЕ МАСЕ

Правноснажна осуђујућа пресуда кривичног суда, донета по отварању стечајног поступка, у делу у којем је одређено одузимање имовинске користи проистекле из кривичног дела у новчаном износу од стечајног дужника на основу одредаба чл. 91. и 92. Кривичног законика РС извршава се као обавеза стечајне масе.

Образложење

Законом о стечају уређују се услови и начин покретања и спровођења стечаја над правним лицем. Стечај се у смислу овог закона спроводи банкротством или реорганизацијом. Под банкротством се подразумева намирење поверилаца из вредности целокупне имовине стечајног дужника, односно стечајног дужника као правног лица. Стечај омогућава колективно и сразмерно намирење стечајних поверилаца у складу са законом. У стечајном поступку свим повериоцима обезбеђује се једнак третман и равноправан положај поверилаца истог исплатног реда, односно исте класе у поступку реорганизације.

У стечају се повериоци јављају као стечајни, разлучни, заложни и излучни повериоци. Стечајни повериоци на дан покретања стечајног поступка имају необезбеђено потраживање према стечајном дужнику за разлику од разлучних поверилаца који имају заложно право, законско право задржавања или право намирења на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и имају право на првенствено намирење из средстава остварених продајом имовине, односно наплате потраживање на којој су стекли то право. Заложни повериоци имају заложно право на стварима или правима стечајног дужника о којима се воде јавне књиге или регистри, а немају новчано потраживање према стечајном дужнику које је тим заложним правом обезбеђено. Излучни повериоци на основу свог стварног и личног права имају право да траже да се одређена ствар издвоји из стечајне масе, која у том случају не улази у стечајну масу.

У стечајном поступку се пре намирења стечајних поверилаца који се сврставају у исплатне редове применом члана 54. Закона о стечају, намирују трошкови стечајног поступка и обавезе стечајне масе дефинисани чланом 103. и 104. Закона о стечају. Одредбом члана 101. Закона о стечају регулисан је појам стечајне масе као целокупна имовина стечајног дужника у земљи и иностранству на дан отварања стечајног поступка, као и имовина коју стечајни дужник стекне током стечајног поступка.

Одредбом члана 104. наведеног закона предвиђене су обавезе стечајне масе: 1. које су проузроковане радњама стечајног управника или на други начин управљањем, уновчавањем и поделом стечајне масе, а које не спадају у трошкове стечајног поступка; 2. из двостранотеретних уговора ако се његово испуњење тражи за стечајну масу или мора уследити након отварања стечајног поступка; 3. које су настале неоснованим обogaћењем стечајне масе укључујући као последица ништавих правних послова; 4. према запосленим

стечајног дужника настале након отварања стечајног поступка; 5. настале на основу кредита односно зајма узетог у смислу члана 27. став 2. или члана 157. став 1. тачка 10. овог Закона, а поверилац по том основу имаће обавезу да стечајном управнику у року од 30 дана од дана објављивања огласа о отварању стечаја у „Службеном гласнику Републике Србије“ обавести о постојању и износу таквих обавеза, у супротном неће имати право на камату на то потраживање за период трајања стечајног поступка. Обавезе стечајне масе су и обавезе из става 1. овог члана које су настале током претходног стечајног поступка, ако се стечајни поступак отвори.

Одредбом члана 91. Кривичног законика Републике Србије предвиђено је да нико не може задржати имовинску корист прибављеном кривичним делом. Корист из става 1. овог члана одузеће се под условима предвиђеним овим Законом и судском одлуком којом је утврђено извршење кривичног дела.

Одредбом члана 92. наведеног Закона регулисани су услови и начин одузимања имовинске користи тако да од учиниоца ће се одузети новац, предмети од вредности и свака друга имовинска корист које су прибављене кривичним делом, ако одузимање није могуће учинилац ће се обавезати да преда у замену другу имовинску корист која одговара вредности имовине прибављене извршењем кривичног дела или проистекле из кривичног дела или платити новчани износ који одговара прибављеној имовинској користи. Имовинска корист прибављена кривичним делом одузеће се и од правног или физичког лица на које је пренесена без накнаде или уз накнаду која очигледно не одговара стварној вредности. Ако је кривичним делом прибављена имовинска корист за другог та корист ће се одузети.

Према чл. 9 Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Дирекција за управљање одузетом имовином између осталог управља привременом и трајно одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, имовином привремено одузетој по наредби јавног тужиоца (чл. 24.), предметима кривичног дела (чл. 87. КЗ), имовинском користи прибављеном кривичним делом (чл. 91. и 92. КЗ).

С обзиром на одредбе чл. 91. и 92. КЗ, да нико не може задржати имовинску корист (ни учинилац, ни треће лице) прибављену кривичним делом која се одузима под условима из КЗ, правноснажном судском одлуком којом је утврђено да је кривично дело учињено, донетој по отварању стечајног поступка, иста (имовинска корист) не улази у стечајну масу стечајног дужника и не може бити предмет уновчења од стране стечајног управника. Кад се правноснажном пресудом кривичног суда налаже одузимање имовинске користи у новчаном износу од стечајног дужника, донетој по отварању стечајног поступка, иста ће се извршити као обавеза стечајне масе. Могућност накнадне пријаве потраживања предвиђена је само за институт побијања правних радњи, јер закон даје право противнику побијања по правноснажно усвојеном захтеву за побијање правног посла и других правних радњи, а по враћању у стечајну масу имовинске користи коју је стекао на основу побијеног посла или правне радње, да оствари своје противпотраживање као стечајни поверилац, подношењем накнадне пријаве потраживања.

(Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног суда одржаној 6.6.2023. године)